

FRI BEVÆGELIGHED FOR VARER

Den frie bevægelighed for varer er sikret gennem afskaffelsen af toldafgifter og kvantitative restriktioner samt gennem forbuddet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning. Principperne om gensidig anerkendelse, fjernelse af fysiske og tekniske hindringer og fremme af standardisering blev tilføjet for at videreføre gennemførelsen af det indre marked. Med vedtagelsen af de nye retlige rammer i 2008 blev den frie bevægelighed for varer, markedsovervågningssystemet i EU og CE-mærkningen styrket. Den seneste forskning viser, at fordelene ved princippet om fri bevægelighed for varer og lovgivningen herom beløber sig til 386 mia. EUR om året.

RETSGRUNDLAG

Artikel 26 og 28-37 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

MÅL

Retten til fri bevægelighed for varer med oprindelse i medlemsstaterne og varer hidrørende fra tredjelande, som frit kan omsættes i medlemsstaterne, er et af de grundlæggende principper i traktaten (artikel 28 i TEUF). Den frie bevægelighed for varer blev oprindeligt fastlagt inden for rammerne af en toldunion med ophævelse af medlemsstaterne imellem af told, kvantitative restriktioner for samhandelen og tilsvarende bestemmelser og indførelse af en fælles eksternt tarif for Fællesskabet. Senere er vægten blevet lagt på afskaffelse af alle de hindringer, som stadig stod i vejen for den frie bevægelighed for varer, med henblik på at skabe det indre marked.

RESULTATER

Toldafgifter og kvantitative restriktioner (kontingenter) mellem medlemsstaterne blev afskaffet den 1. juli 1968. Til gengæld kunne de supplerende mål, som bestod i forbud mod foranstaltninger med tilsvarende virkning samt harmonisering af de nationale lovgivninger på området, ikke gennemføres inden for denne frist. Disse mål har været et centralt element i den vedvarende indsats for opnåelse af fri bevægelighed for varer.

A. Forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som toldafgifter: artikel 28, stk. 1, og artikel 30 i TEUF

Da der ikke findes en definition af ovennævnte begreb i traktaten, er den blevet fastlagt gennem retspraksis. Den Europæiske Unions Domstol forstår ved afgift med tilsvarende virkning »enhver afgift, som uanset sin betegnelse eller sin udformning

pålægges et importeret produkt med undtagelse af et tilsvarende nationalt produkt, og som gennem en prisændring har samme restriktive indvirkning på den frie bevægelighed for varer som en toldafgift« (forenede sager 2/62 og 3/62^[1] og sag 232/78^[2]).

B. Forbud mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner: artikel 34 og 35 i TEUF

Domstolen har i [Dassonville](#)-dommen defineret en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner som enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, øjeblikkeligt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet (dom af 11. juli 1974 i [sag 8/74](#) og af [15. november 2015 i sag C-320/03](#), præmis 63-67). Domstolen har i Cassis de Dijon-dommen (sag 120/78) principielt fastslået, at ethvert produkt, der er lovligt fremstillet og bragt i omsætning i en medlemsstat i overensstemmelse med de gældende og traditionelle bestemmelser og fabrikationsmetoderne i denne stat, skal have adgang til markedet i enhver anden medlemsstat. Dette var det grundlæggende ræsonnement i debatten om fastsættelse af princippet om gensidig anerkendelse, der gælder ved manglende harmonisering. Derfor skal medlemsstaterne, selv om der ikke er indført europæiske harmoniseringsforanstaltninger (sekundær EU-lovgivning), tillade, at varer, som er lovligt fremstillet og markedsført i andre medlemsstater, er i omløb og markedsføres i andre medlemsstater.

Det er vigtigt at bemærke, at anvendelsesområdet for artikel 34 i TEUF er begrænset af retspraksis fra Keck-dommen, ifølge hvilken visse salgsordninger falder uden for artiklens anvendelsesområde, forudsat at de er ikke-diskriminerende (dvs. finder anvendelse på alle de berørte erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet, og såvel retligt som faktisk påvirker afsætningen af indenlandsk fremstillede varer og varer fra andre medlemsstater på samme måde) ([forenede sager C--267/91 og C-268/91](#)).

C. Undtagelser fra forbuddet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner

I artikel 36 i TEUF gives medlemsstaterne mulighed for at indføre foranstaltninger med samme virkning som kvantitative restriktioner ud fra generelle, ikke-økonomiske hensyn (dvs. hensynet til offentlig sædelighed, offentlig orden eller offentlig sikkerhed). Eftersom der er tale om undtagelser fra et generelt princip, fortolkes denne undtagelsesmulighed strengt, og nationale foranstaltninger må ikke anvendes som et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller som en skjult hindring for handelen mellem medlemsstaterne. Endelig skal foranstaltningerne have direkte virkning på den offentlige interesse, som skal beskyttes, og de må ikke være mere omfattende end nødvendigt (proportionalitetsprincippet).

Endvidere har EU-Domstolen i sin retspraksis (Cassis de Dijon-sagen) anerkendt, at medlemsstater kan gøre undtagelser fra forbuddet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning i det omfang, det er uomgængeligt nødvendigt (bl.a. af hensyn

---

[1] Domstolens dom af 14. december 1962 — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A61962CJ0002>

[2] Domstolens dom af 25. september 1979 — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=CELEX%3A61978CJ0232>

til en effektiv skattekontrol, beskyttelse af den offentlige sundhed, god handelsskik samt forbrugerbeskyttelse). Medlemsstaterne skal underrette Kommissionen om nationale undtagelsesforanstaltninger. Der er indført en ordning for gensidig information og en kontrolmekanisme for at lette kontrollen med sådanne nationale undtagelsesforanstaltninger (jf. artikel 114 og 117 i TEUF, Europa-Parlamentets og Rådets [beslutning nr. 3052/95/EF](#) og [Rådets forordning \(EF\) nr. 2679/98](#)). Disse foranstaltninger er blevet yderligere formaliseret i [forordning \(EF\) nr. 764/2008](#) om gensidig anerkendelse, der blev vedtaget i 2008 som led i de såkaldte nye retlige rammer.

D. Harmonisering af national lovgivning

Vedtagelsen af harmoniseringslovgivning har gjort det muligt at afskaffe hindringer (f.eks. ved at gøre nationale bestemmelser uanvendelige) og fastlægge fælles regler med henblik på både at sikre den frie bevægelighed for varer og overholdelsen af andre målsætninger i EF-traktaten, f.eks. beskyttelse af miljøet og forbrugere eller konkurrence.

Harmoniseringen blev gjort lettere med indførelsen af reglen om kvalificeret flertal, der var obligatorisk ved vedtagelse af de fleste direktiver om gennemførelsen af det indre marked (EF-traktatens artikel 95 som ændret ved Maastrichttraktaten), og med vedtagelsen af en ny metode, som blev foreslået i en [hvidbog fra Kommissionen](#) (1985), og som sigter på at undgå en kostbar og detaljeret harmonisering. Det vejledende princip i den nye metode, som er baseret på Rådets afgørelse af 7. maj 1985 (stadfæstet i [Rådets afgørelse af 21. december 1989 samt i Rådets afgørelse 93/465/EØF](#)), er gensidig anerkendelse af nationale bestemmelser. Harmoniseringen bør udelukkende omfatte væsentlige krav, og den er berettiget, når nationale bestemmelser ikke kan betragtes som tilsvarende og skaber hindringer. Der er to formål med direktiver vedtaget i henhold til denne nye metode, nemlig at sikre fri bevægelighed for varer ved hjælp af teknisk harmonisering af hele sektorer og at sikre et højt niveau for beskyttelse af målne af offentlig interesse som nævnt i artikel 114, stk. 3, i TEUF (f.eks. legetøj, byggeprodukter, maskiner, gasapparater og udstyr til telekommunikationsterminaler).

E. Gennemførelse af det indre marked

Etableringen af det indre marked indebærer afskaffelse af alle tilbageværende hindringer for fri bevægelighed for varer. [Kommissionens hvidbog](#) (1985) beskrev alle de fysiske og tekniske hindringer, der skulle fjernes, samt de foranstaltninger, der skulle træffes af Fællesskabet til dette formål. De fleste af disse foranstaltninger er nu blevet vedtaget. Der er imidlertid stadig behov for væsentlige reformer af det indre marked, hvis det skal leve op til den teknologiske udviklings udfordringer.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet støttede gennemførelsen af det indre marked og har altid givet særlig opbakning til den »nye metode« til gennemførelse af den frie bevægelighed for varer. Det har også ydet et omfattende lovgivningsmæssigt bidrag til direktiverne om harmonisering. Parlamentet var i væsentlig grad involveret i pakken med nye retlige rammer, som blev vedtaget i 2008. Under forhandlingerne med Rådet lå det Parlamentet meget på sinde at sikre, at alle de involverede erhvervsdrivende i stigende

grad blev ansvarlige for at sikre, at de produkter, de markedsførere, overholder reglerne og er sikre, samt at styrke CE-mærkningen ved at gøre forbrugerne mere bevidste herom. Parlamentet fortsætter sit arbejde på dette område med tilpasningspakken, der består af ni direktiver, som omfatter forskellige produkter, herunder elevatorer, pyrotekniske artikler og sprængstoffer.

I Parlamentets [beslutning af 8. marts 2011](#)^[3] anmodede det Kommissionen om at indføre et tilsynssystem for det indre marked, som skulle omfatte alle produkter (både harmoniserede og ikke-harmoniserede) gennem én lovgivningsmæssig retsakt, som omfatter både [direktivet om produktsikkerhed i almindelighed](#) og [forordning \(EF\) nr. 765/2008](#) om markedsovervågning, for at opnå et højt niveau af produktsikkerhed og markedsovervågning og præcisere retsgrundlaget. I 2013 fremlagde Kommissionen på Parlamentets anmodning [produktsikkerheds- og markedsovervågningspakken](#), som består af nye håndhævelsesregler for det indre marked for varer, som vil gøre det muligt for de nationale markedsovervågningsmyndigheder at håndhæve lovgivningen og sikre en bedre og mere omfattende forbrugerbeskyttelse. Den 17. april 2019 vedtog Parlamentet en ny [forordning om markedsovervågning og produktoverensstemmelse](#). Bestemmelserne om markedsovervågning i denne forordning bør dække produkter, der er omfattet af EU-harmonisering. Dette vil sikre en ensartet ramme for markedsovervågning på EU-plan og bidrage til at øge forbrugernes tillid.

Endvidere spiller standardisering en central rolle for et velfungerende indre marked. Harmoniserede europæiske standarder bidrager til at sikre fri bevægelighed for varer i det indre marked og gøre det muligt for virksomhederne i EU at blive mere konkurrencedygtige. Disse standarder er med til at beskytte de europæiske forbrugeres sundhed og sikkerhed og bidrager også til miljøbeskyttelsen. Med henblik på at styrke indholdet af standardiseringsreformen vedtog Parlamentet en [beslutning den 21. oktober 2010](#)^[4], hvori det opfordrede til, at man bevarer standardiseringssystemets mange vellykkede elementer, forbedrer det og skaber den rette balance mellem de nationale, europæiske og internationale dimensioner.

Den 25. oktober 2012 vedtog Parlamentet og Rådet [forordning \(EU\) nr. 1025/2012](#) om europæisk standardisering, som moderniserede og forbedrede mekanismen for fastlæggelse af europæiske standarder.

I den syvende valgperiode afsluttedes den lovgivningsmæssige revision af ni direktiver i tilpasningspakken på områder som lavspændingsudstyr, elektromagnetisk kompatibilitet, måleinstrumenter og eksplosivstoffer til civil brug samt direktiver om trykbærende udstyr og radioudstyr. Parlamentet færdiggjorde også det lovgivningsmæssige arbejde med: forordningen om fastlæggelse af harmoniserede betingelser for markedsføring af byggevarer, etikettering og mærkning af tekstilprodukters fibersammensætning, to- og trehjulede køretøjer og quadricyklers sikkerhed og miljøresultater og direktivet om fritidsfartøjer og personlige fartøjer^[5].

---

[3]EUT C 199 E af 7.7.2012, s. 1 — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2012%3A199E%3ATOC>

[4]EUT C 70 E af 8.3.2012, s. 56 — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2012%3A070#%3ATOC>

[5]Der kan findes mere detaljerede oplysninger i et studie, som blev udarbejdet for Parlamentets Udvalg om Det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse med titlen »EU Mapping: Overview of IMCO related legislation«: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU\(2015\)536317_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU(2015)536317_EN.pdf)

I den ottende valgperiode videreføres denne indsats gennem arbejdet med forordninger om tovbaneanlæg, apparater, der forbruger gasholdigt brændstof, medicinsk udstyr og personlige værnemidler. Parlamentet har med held afsluttet arbejdet med eCall-forordningen^[6] og afgørelsen om interoperabilitetsløsninger for europæiske offentlige forvaltninger, virksomheder og borgere (IAS2)^[7]. I forbindelse med den cirkulære økonomi har Parlamentet arbejdet med lovgivning om at gøre CE-mærkede gødningsprodukter tilgængelige på det indre marked^[8].

I den 8. valgperiode vedtog Parlamentet et nyt [direktiv 2015/1535 om underretning](#), der forbedrede de gensidige oplysninger mellem medlemsstaterne om tekniske forskrifter, og en ny [forordning 2019/515 om gensidig anerkendelse](#) med forbedrede bestemmelser for de nationale procedurer, der fører til en udvidelse af den gensidige anerkendelse^[9]. Den 16. april 2019 vedtog Parlamentet forordningen om typegodkendelse af motorkøretøjer for så vidt angår deres generelle sikkerhed og beskyttelsen af køretøjspassagerer og bløde trafikanter, der har til formål at indføre en lang række tekniske foranstaltninger for at redde menneskeliv og begrænse personskader i trafikulykker, som hvert år forårsager over 25 000 dødsfald og 100 000 alvorlige kvæstelser på de europæiske veje^[10].

Parlamentet insisterede på, at denne lovgivning skulle suppleres med onlineplatforme, såsom SOLVIT og informationssystemet for det indre marked (IMI) i henhold til [forordning 1024/2012](#), til udveksling af oplysninger mellem nationale myndigheder og med Kommissionen med henblik på at løse problemer, som borgere og virksomheder oplever i forbindelse med køb eller salg af varer i EU. Parlamentet gjorde alle disse platforme tilgængelige for borgere og virksomheder gennem den fælles digitale portal "Dit Europa" med vedtagelsen af [forordning 2018/1724](#)^[11].

Parlamentet er enig i, at der er et behov for et tættere samarbejde mellem EU-myndigheder og nationale myndigheder med det formål at forbedre EU-lovgivningens kvalitet og fastsætte, på hvilke lovgivningsområder der er behov for forenkling eller kodificering. Parlamentet opfordrer også de andre institutioner til, når det er muligt, at

---

[6]Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/758 af 29. april 2015 om typegodkendelseskrav for indførelse af et køretøjsmonteret eCall-system, der er baseret på 112-tjenesten, og om ændring af direktiv 2007/46/EF (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 77) — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=CELEX%3A32007L0046>

[7]Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om indførelse af et program om interoperabilitetsløsninger for europæiske offentlige myndigheder, virksomheder og borgere (ISA2). Interoperabilitet som et middel til at modernisere den offentlige sektor (EØS-relevant tekst) (COM(2014)0367), http://ec.europa.eu/isa/documents/isa_2_proposal_en.pdf

[8]Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af forordning (EF) nr. 1069/2009 og (EF) nr. 1107/2009 (COM(2016) 0157) — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0157>

[9]Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/515 af 19. marts 2019 om gensidig anerkendelse af varer, der lovligt markedsføres i en anden medlemsstat, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 764/2008 (EUT L 91 af 29.3.2019, stk. 1) — <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32019R0515>

[10]Workshop om krav til typegodkendelse af motorkøretøjer, <http://www.europarl.europa.eu/committees/da/imco/events-workshops.html?id=20181115WKS02022>

[11]Duke Ch., "Single Digital Gateway: how EU could meet expectations of citizens and businesses?", briefing udarbejdet af Temaafdeling A for IMCO-udvalget, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614219/IPOL_BRI\(2018\)614219_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614219/IPOL_BRI(2018)614219_EN.pdf)

støtte samregulering og frivillige aftaler i overensstemmelse med det samme princip om bedre lovgivning.

Den seneste forskning viser, at fordelene ved princippet om fri bevægelighed for varer og lovgivningen herom beløber sig til 386 mia. EUR om året^[12].

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff / Andreea Dobrita
04/2019

---

[12]Studie om "Contribution to Growth: Free Movement of Goods. Delivering Economic Benefits for Citizens and Businesses"(2019), udarbejdet af Temaafdeling A og Ifo Institute for IMCO-udvalget, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/631063/IPOL_IDA\(2019\)631063_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/631063/IPOL_IDA(2019)631063_EN.pdf)

